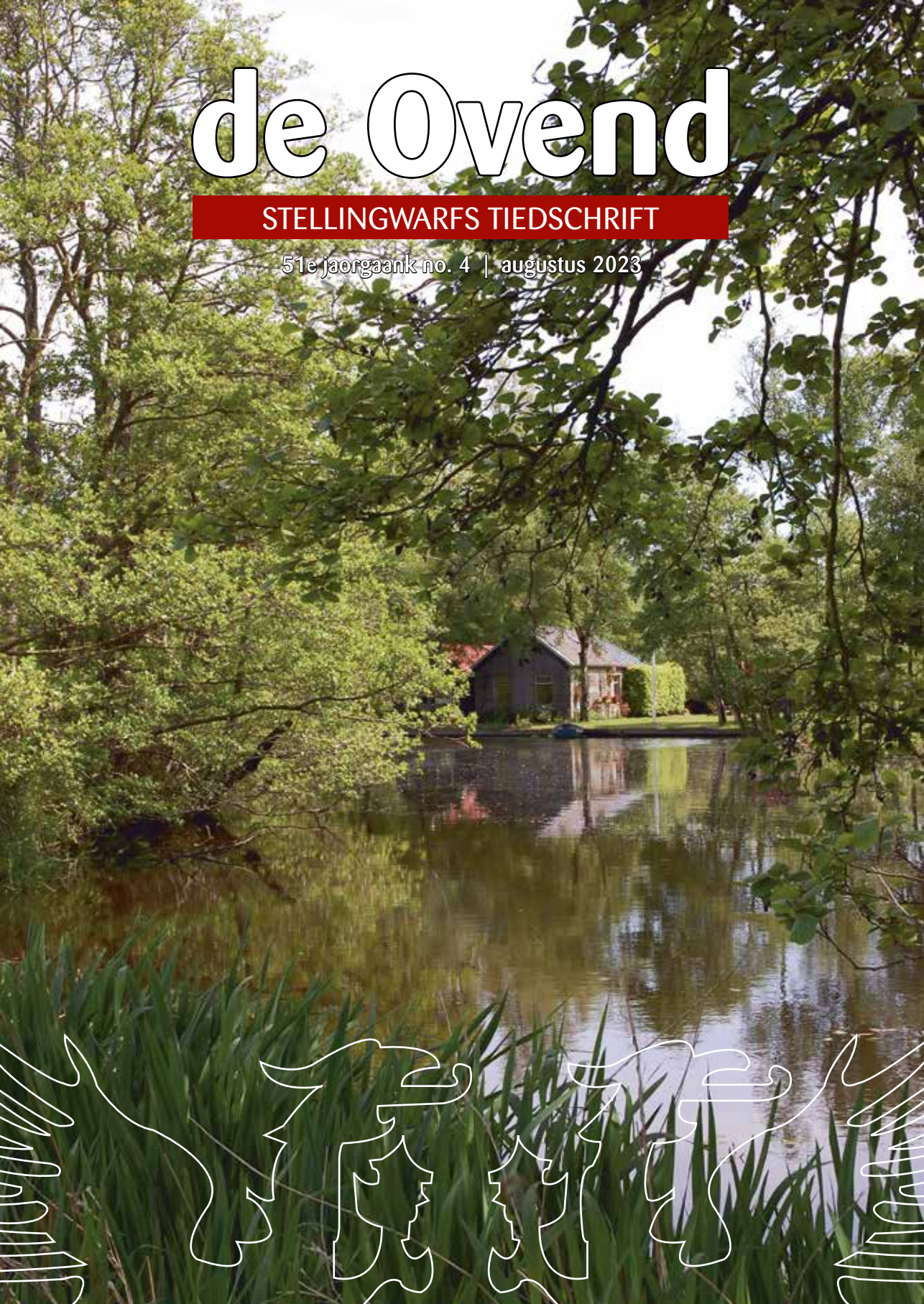
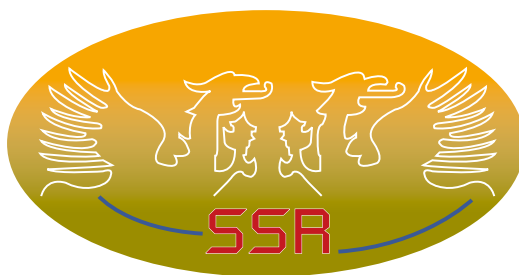

de Ovend

STELLINGWARFS TIEDSCHRIFT

51e jaorgaank no. 4 | augustus 2023

Kolofon

De Ovend wdt uitgeven deur de Stichting Stellingwarver Schrieversronte en komt zes keer in et jaor over de heerd bi'j de leden/ab. In dit blad verschienen bij'dregen op et terrein van de Stellingwarver schrieveri'je, taelkunde, volkskunde, geschiedenis en taelbeweginge.

Redaktie Kjest Herder, Henk Kroese en Attie Nijboer

Buro-redakteur Abel Darwinkel

DTP en omslag BVK grafisch vormgever, Haulerwiek

Drok Printbase, Sunt-Jehannesge

Adres Stichting Stellingwarver Schrieversronte,
Willinge Prinsstraote 10,
8421 PE Berkoop/Oldeberkoop
Till. (0516) 451108

**Eupeningstieden
administraosie** Deensdag t/m donderdag: 9.00 ure tot 16.00 ure
Overleg mit aandere mitwarkers kan alliend nao tillefonische ofspraoke

E-mail info@stellingwarfs.nl

Webstee www.stellingwarfs.nl

Ok te volgen op

Lidm./Ab. € 20,00 in et jaor
Opzeggen kan schriftelik tot ien maond veur et begin van een ni'j jaor

Losse nommers € 4,00

ISSN 0166-7351

D'r mag gien wark uut dit blad overneumen wodden zonder schriftelik goedvienen van de maeker(s).

De Stellingwarver Schrieversronte het per 1 jannewaori 2012 een kulturele ANBI-staotus. Dat betekent dat bi'j een gift an oonze stichting et bedrag verhoogd wdt mit 25%, tot een maximum van € 1250,00 in et jaor. Giften bin oftrekber, as die meer as 1% van jow inkommen binnen.

INHOOLD

Alles begint mit kieken

Zingen veur meensken

Prieswinnaors Woordzucker

Prissentasie Veldnaemeboek

FOTO'S/OFBELINGS

Omslag: Kjest Herder

- 3 Kjest Herder
- 4 - 8 Sijtze Veldema
- 9 Carlo Campana
- 10, 11 Johan Veenstra
- 13 Attie Nijboer
- 21, 22 Lenus v.d. Broek

- 2 **Kjest Herder**
Et veuroffien
- 3 **Attie Nijboer**
Turf raekte as braninge (*gedicht*)
- 4 **Pieter Jonker**
Alles begint mit kieken
- 9 **Carlo Campana**
Malle Griete (*gedicht*)
- 10 **Johan Veenstra**
Eli of Elli, een maegien uut Wenen
- 11 **Willem Jan Teijema**
Hoger, almar hoger (*gedicht*)
- 13 **Attie Nijboer**
Zingen veur meensken in de laeste levensfase
- 15 **Kjest Herder**
'Warkklere' (*verhael*)
- 18 **Van de redaktie**
Sutel mit in september
- 19 **Carlo Campana**
Zeemaanskiend (*gedicht*)
- 20 **Willem Jan Teijema**
lens strukelt over mien eigen schaad (*gedicht*)
- 21 **Van de redaktie**
Prieswinnaors Woordzucker tiedschrift Wiesneus
- 22 **Harmen Houtman**
Fladden (*gedicht*)
- 23 **Van de redaktie**
Prissentasie Veldnaemeboek Berkoop
- 24 **Van de redaktie**
Koolde tocht in de karke van Berkoop
- 26 **Freddie**
Oostenriek (*verhael*)
- 28 **Henk Kroese**
Dat docht ik al! (*kolumn*)
- 29 **Van de redaktie**
Bultenbroezer
- 31 **Willem Jan Teijema**
Een peer tellen (*gedicht*)

'Oold-woed-peed'

Et laete veurjaor het d'r mit veur zorgd dawwe wat laeter as aandere op pad gongen mit 'e camper. Now ja ainlik zeg ik dat ok weer vekeerd. Want et veurjaor was gien menuut eerder of laeter as aandere jaoren heur!

Wat d'r aandere was, weren de temperaturen. Temeensen as ie die vergelieken mit – lao'we zeggen – zoen zestig jaor leden. Doe weren de temperaturen zoas we die now had hebben, hiel gewoon. Scheuvelen tot begin meert was niet hielemaol ongewoon. De tied dat meert zien steert nog wel es reurde en dat aprillegien zute nog wel es veur een witte hoed zorgde. We bin ainlik gewoon hatstikke verwend raekt. Da'k veurig jaor begin meert al butenom an et varven was klopt ainlik niet, zoj' zeggen kunnen.

Et was al over de helte van meie henne dawwe de camper mar es van stal haelden. Mit omda'k wat laete was mit et ding veur de jaarlikse APK keuring te doen. Dus ok al was et eerder noffelik weer west, dan hadden we niet iens op pad kund ok.

Mar goed de dag nao Hemelvaart streken wij daele in Hooltpae op 'e minicamping midden in et dörp. 'K heb mij laoten vetellen dat daar eerder et korfbalveld was. Veurof ha'k wel even beld want in disse tied van et jaor wil et nog wel es drok wezen. Mar wij' konnen gerust kommen, zee et alderaordigste vrommesien an 'e tillefoon tegen mij.

Now wonen wij' in Oosterwoolde, mar et vekaansiegevuul begint pas awwe een dag of wat de 'Rottige Meente' en de 'Weerribben' deurkruusd hebben op 'e fietse. Veurig jaor hebben wij' nog in Blesdieke bij Anton en Karin Koning staon. Doe hebben we kesteel 'Old Stoutenburght' van Gerrie Halman bekeken. He'k ommes veurig jaor nog over veteld.

Doe wij' et dörp inreden mos ik geliek an Andries denken. Augustus 1979 begon ik as groepsleider bij - Stichting Internaat - Hoeve Boschoord. In et team waoras ik inzet wodde, was hij' ien van mien kollega's. Hij' kwam van Appingedam, dus et was een echte 'molleboon.'

Doe wij' oons an mekeer veurstelden, zee hij' dat hij' in - za'k nooit vegeten - 'Old-wood-pade' (uitspraake op zien Engels: Oold-woed-peed) woonde; in een woongemienenschap / kommune of okzowat.

Neffens et bod: Oldeholtpade; Hooltpae dus! Aj' langs de karke en de 'Rustende Jaeger' rieden, is 't an de rechterkaante. Et is een daelders plakkien tussen de boomwallen. Ik kan et jim anraoden daar es te gaon staon. Temeensen as ie - krek as wij' - van rust holen en niet van allehaande drokte. Waorbij de allereerste veurweerde is daj' van kamperen holen vanzels.

Wij' konnen gewoon zelf een plakkien zuken. An et ende van de dag kwam et vrommesien even langes om te vraogen hoe lang as wij' blieven wollen.

Niks betaelen mit de pinpasse, kredietkaorte of tillefoon. Nee, d'r wodde gewoon een bon uitschreven. Et geld koj' gewoon thuus even overmaeken. Wel zee zij' d'r bij' dat as wij' niet betaelen zollen dawwe dan mit de ponghoolder te maeken kriegen zollen.

Intied hadden wij' een noffelik praotien mit heur - in et Stellingwarf vanzels - en doe we laeter de rekening nog es goed bekeken, zaggen we dat et bedrag overmaekt wodden mos naor Plaetselik Belang.

Daordeur kregen ok nog et gevuul dawwe een goeje daod daon hadden.

Et is jim lichtkaans opvalen dat de mooie foto op et veurblad niet pries gef't waoras hi'j neumen is. Dat is mit z'n gebeurd: jim meugen raoden waor! Disse foto gef't nog een hint... Et het Attie inspireerd om d'r een gedicht bi'j te schrieven.

Schrief mar gauw naor info@stellingwarfs.nl onder vermelding van: foto augustusnummer Ovend. D'r is een mooie pries an verbunnen!

*De foto op et veurblad van de Ovend nummer 3 was neumen in Raevenswoold.
De pries veur de goeie inzender gaot naor: J. Hoogeveen uut Hoogeveen.*

*Turf raekte as braninge
Hielendal uut de mode
En raekte zels in onmin
Doe had et ofgreven van
Et vene in disse omkrieten
Niet langer meer zin
Stille getugen van veur altied
Veurbij'e warkzemheden
Liggen d'r as vergaone glorie
Stille, aachterlaoten henne
Hier in dit gebied, genaemd de ...???
Pakte ok de bekende keunstschilder en dichter
Dirk Kerst Koopmans
Vaeke pepier, penseel en penne.*

Attie Nijboer, 8 meie 2023

Pieter Jonker

Alles begint met kieken

Et naor keunst kieken kan al 52 jaor in Berkoop a'k de tel niet kwiet raekt bin. Ja, Eupen Stal dat is een meraokelse prestaosie: inkeld vrijwilligerswark. Wat nijs bedaenken dat gaot nog wel, mar zoe'n grote happening jaor in jaor uut volholen, dat verdient alle lof. En niet aliend lof ok de steun van de gemiente Ooststellingwarf en de perveensie Friesland.

Een bestuur dat haost alle weken vergeerdert, een bouwploug die elk jaor alles opnij inrichten moet, al die meensken die de kiosk bemannen en de meensken die op de route op controleposten zitten. Elk jaor een mooie catalogus maeken en al

die contacten leggen mit de keunsteners. Gao d'r mar an staon. De pette mag d'r wel diepe veur of. Wij Stellingwarvers bin nogal bescheiden anlegd mar Berkoop mag echt trots wezen op Eupen Stal. Ik bin dat wel, want ik bin altied nog een halve Berkoper. A'k zo weeromme kieke is d'r de hieltied warkt an een verbetering van de inhoud van et tentoonstellingspergramme.

Al veurd dat de Stellingwarver Schrieversronte in begin 1997 verhuusde van Oosterwoolde naor Berkoop was ik al twee keer betrokken bij Eupen Stal. De eerste keer was dat mit de Warkgroep Stellingwarver Dag. De Stellingwarver Dag was een cultu-

Karel Wetselaar, *Boerderije tussen Krommenie en Uitgeest II*, ets, 2002, 113 x 170 mm.

rele dag van de Schrieversronte in Berkoop van morgens vroeg tot aovens laete mit een pergramme vol variaosie: van een pergramme veur kiender tot en mit een karkdienst, een dichtsure en lezings, ien-akters en meziekoptredens. Die warkgroep had uutvunnen dat wij es een mooie tentoonstelling maeken wollen mit et wark van belangrieke Stellingwarver keunsteners en wij kregen plak op de stal in de boerderij van Hof. We hebben doe wat ofreisd om al et wark bij mekaander te kriegen, mar ik kwam laestend de list van warken tegen en nog vien ik dat we doe een rieke tentoonstelling maekt hebben.

D'r dee him ien perbleem veur en daar het Roelof Dragt uut Berkoop en doe wark-groep lid et nog elke keer over as ik him treffe. Dat weren de vliegen en de vliegestront. Gelokkig zat et meerste achter glas, mar d'r is hiel wat ofpoetst om alles laeter weer netties bij de keunsteners of te leveren. Ik herinner me ok de eerste tentoonstelling in 1991 van de hooftgravures van Peter Lazarov in de schure van boerderij Bouma en een peer jaor laeter mocht ik een tentoonstelling maeken van Nederlandse prentkeunst op et kleine fermaot. Dat was in een bijgebouw bij Vredewoold. Die tentoonstelling is ok nog hielendal compleet omreden alles in passepartout zet is. We zollen him zo weer een keer ophangen kunnen op De Fochtel of argens anders.

Battermann

Doe de Schrieversronte verhuusde naor Berkoop was et een vanzelsprekendhied dat we mit oons gebouwen mit doen zollen an Eupen Stal. Een protte meensken in Berkoop hebben in 1996 flinke bijdregen geven veur de foonswarving veur de aankoop en et herstellen van et achterstallig onderhoud van et baankgebouw van de Veurschotbaank. Berkoop was oons toegedaon en vrundschop moet wederkerig

wezen. Et bestuur van Eupen Stal maekte meerstentieds de keuze veur de tentoonstellingen en een inkelde keer legde ik ok een plannegien op taofel. Zo hadde ik in 1999 een pat van de ateliernaolaotenschap kocht van de Amsterdamse graficus en keunstschilder Jan Battermann, die in dat jaor wegraekt was.

In 2003 mocht ik tegere mit de bekende keunsthandel Rob Staphorsius in Westzaan een tentoonstelling van de grafiek van Jan Battermann organiseren. Staphorsius hadde de restoplaogen kocht uut et atelier van Battermann. Van prenten bin altied meerdere exemplaoren. Soms tiene, soms twintig, somstieds meer en elke prente krigt dan een nommer 1/20, 2/20 en gao zo mar deur. D'r wodde ommeraek verkocht en dat brocht aorig wat geld in de ponge van Eupen Stal. En doe ik mit Beint en Rinnie, ok bestuursleden van Nobilis van et eerste ure et overbleven spul weeromme brocht naor Westzaan en een flinke staepel bankbiljetten op 'e taofel legd hadde en een overzicht van de verkope, zag Staphorsius hoevule Eupen Stal verdiend hadde en doe zee hij: 'Stichting Nobilis krigt van mij ok etzelde bedrag, Jim hebben d'r ok hadde veur warkt.' Mit dat geld konnen we drie grote ontwarpen van prenten van Battermann ankopen, die Battermann in aquarel en potlood maekt hadde. Mit dank an Eupen Stal en Staphorsius!

Laeter mochten we ok een tentoonstelling maeken mit et wark van et keunstener-sechtppeer Lou Strik en Anneke Kuyper uut Amsterdam. En nog weer laeter kreeg Stichting Nobilis van beide keunsteners et complete oeuvre. In 2011 was twintig jaor naor de eerste keer et wark te zien van Peter Lazarov bij et verschienen van et boek *De prentkunst van Peter Lazarov*. Peter was laestdaegs uutvanhuus om workshops te geven op de Fochtel. We hebben een

Karel Wetselaar, *Langs de Amstel-Amsterdam*, ets, 2004, 213 x 271 mm.

plannegien veur in de toekomst maekt om nog es een boek uut te geven van zien wark nao 2011.

Mulders

Mooi was ok de eerste tentoonstelling mit wark van Johannes Mulders in Eupen Stal, die inricht wodde deur keramiste Hannie Mein en Jan Mulders, de zeune van Johannes Mulders uut Meppel. Ik kocht doe acht warken van Mulders, meest petretten, omreden die goedkoop weren en veur mi'j et meest interessant. Veural de beide zelpetretten van Mulders. In 2012 vreug Eupen Stal-veurzitter Peter Hiemstra mi'j of ze mien wark van Mulders lienen mochten veur opni'j een Eupen Stal-tentoonstelling, mar ik hadde geleuf ik mar elf warken van Mulders. Ik dee de suggestie om wark te

lienen bi'j Jan Mulders in Meppel, want hi'j hadde mi'j al es zegd dat hi'j nog viefhonderd warken onder et bedde liggen hadde. Meerst tekenings, aquarellen en hoolt—en linosneden.

Dat Peter en ik reisden of naor Meppel. Ik was zo vrijpostig en vraoge an de veurzitter: 'Peter, as al dat wark te koop is wat zol dat dan kosten moeten? Hi'j nuumde een veur mi'j noflik bedrag, da'k misschien nog krek in mien speervarken hadde. Mar doe we op huus angongen zee hi'j: 'Ja, dit bin meer as duzend warken, ik hebbe me verzind.' Ik vreug trouwes an de familie Mulders of we al et wark fotograferen mochten, want Sietske Bloemhoff en ik vunnen dat d'r ooit es een boek kommen mos over Mulders. Dat fotograferen moch,

Karel Wetselaar, Lijnbaansgracht, Amsterdam V, ets, 1997, 317 x 265 mm.

mar de collectie mos veur 100.000,00 euro verzekerd wodden bij Brandsma en Sijtze Veldema en ik weren laeter drie daegen besteld mit et fotograferen. Daor maekten we et twiede Nobilis Cahier in 2012 mit: *Johannes Mulders (1899-1989 schilder-illustrator)*. Zestig pagina's mit 252 (!) ofbeeldings. Laeter he'k de hiele collectie kopen

kund en dezelde dag schonken an Stichting Nobilis, mar niet veur 100.000,00 euro. De gemiente Weststellingwarf het financieel flink hulpen om in 2019 een mooi boek uut te geven over Johannes Mulders. En Eupen Stal hadde in et Schrieversronte-gebouw een mooie tentoonstelling mit et wark van disse belangrieke Stellingwarver keunstener, waor ik elk jaor nog wel een schilderije van kope op een veiling. Daor vertel ik laeter wel es meer over.

Wetselaar

Veurig jaor moch Stichting Nobilis een tentoonstelling inrichten in et Schrieversronte-gebouw mit et kleurrieke wark van Tom Thijsse uut Muiden. Dit jaor bin d'r twee expositanten te zien bij de Schrieversronte. In de veurige Ovend heb ik an et aende van mien bijdrege schreven over Karel Wetselaar (1935-2017). Dat de Stichting Nobilis inienend over twee collecties van elk tweehonderd etsen van Wetselaar beschikken kon. Alle dubbele exemplaoren kommen now in de verkope.

Intussen was d'r al een intekenactie gaonde. Meensken konnen intekenen op et boek en kriegen dan een oorspronkelijke

Karel Wetselaar, Vijlen (Limburg), ets, 2007, 162 x 345 mm.

ets d'r op toe en mit naemsvermelding in et boek. Zoks kost de koper 125,- euro. En we hebben twintig intekeners. As jim goed heufdrekenen kunnen, dan weten jim now al wat disse aktie opbrengt. En zo moej' altied alle aenties an mekaander kneupen om een mooi boek uutgeven te kunnen.

Et wark dat in Eupen Stal van Wetselaar te zien wezen zal, is dus ok te koop en jannewaori 2024 is d'r een verkooptentoonstelling bij Kunsthaandel Staphorsius in Westzaan. Ja, krek dezelde as die van Battermann. Wetselaar woonde en warkte in Krommenie. D'r verschient een mooi boek bij Nobilis over disse keunstener mit had kaft, 120 bladzieden en veur mar twintig euro. Et boek verschient op 28 juli. Wees d'r as de kiepen bij; de oplage is mar viefhonderd.

Et was een hiele keunst om een begin te vienen. Et Rieksmuseum in Amsterdam kon oons niet helpen an et adres van de familie. Radboud Hafkenschied uut Haulerwiek, die et boek schrieven zol, zee tegen mij: 'Pietter, ik zuuk in alle tillefoonboeken van oons land naor de naeme Wetselaar en dan maek ie een mooie brief en die stuur ie dan naor al die adressen. Mit mekaander wodden dat wel meer as twintig brieven. En och heden ja, d'r kwammen best wel een protte reacties. Meerst ooldere meensken mit de naeme Wetselaar die gien familie weren, mar wel heur levensverhael an mij kwiet wollen. Et kostte een protte tied. Tot in et laeste een zuster van Karel Wetselaar heur meldde en ja doe weren we ok gauw bij de drie kiender. Iene zeune woont nog in et oolderlik huus.

Radboud Hafkenschied en ik op naor Krommenie. Et atelier van de in 2017 wegraekte keunstener op zoolder was veur een groot pat nog in takt. We keken oons de ogen uut. D'r is mar een keer of wat een tentoonstelling west in Nederland

mit zien wark. Et interesseerde him niet, hij wol allieend hiele mooie etsen maeken. Hij schreef daor brieven over an de directeuren van et Rieksprentekabinet van et Rieksmuseum en hij schonk niet allieend an et museum zien etsen, mar ok an de directeuren zels. En zoks vien ik now mooi: een boek en tentoonstellings maeken over et wark van een keunstener waor as aenlik nog gien meenske ooit van heurd het.

Veur de lezers van *De Ovend* now een veurproefien van etsen van Wetselaar. Zien wark is dus tiedens Eupen Stal van 29 juli tot en mit 27 augustus in Berkoop te zien. Rembrandt en Van Gogh prachtig, mar Stichting Nobilis gaot over de kleine Meesters, mar et bin wel Meesters!

Karel Wetselaar, *Slotien in de Hampoolder, ets*, 2005, 230 x 158 mm.

Carlo Campana

MALLE GRIETE

Malle Griete, iene van de taantes van mien moeder, was 'n hiel bie-zunder meenske. Niet dat zij kreers kruderig of netties was, of mooi zingen kon, nee, zij was slim riek.

Meensken wodden riek omdat ze hadde warken, zunig leven, de lotto winnen of slimmegies de centen bij mekere harken. Mar dat dee Malle Griete niet.

Griete was slim betoefd mit oolde mannen. Zij papte an mit vrijgezelle- en wedemannen mit 'n hiele protte centeraasie. Nao et trouwen gongen de manluden al gauw dood.

As d'r weer 'n man uut de tied raekte, had Griete zo een aander. Hoe ze 't dee moch Joost weten, mar ze dee't, keer op keer. Zels is Griete now al lange dood. Heur geld gong naor 't ooldemannenhuus.

Eli of Elli, een maegien uut Wenen

De eerste twintig jaor van mien leven hebbe ik in mien oolde huus woond. Dat komt vaeke veur in mien wark: verhaelen, gedichten. Ik laote me d'r dan zels weer wonen of aanderen wonen d'r. Dat huus was et parredies van mien kiendertied en daar za'k nooit los van kommen. Al die jaoren dawwe daar woonden, ston d'r een foto in een rood liesien op 'e schostienmaantel. Een foto van een maegien mit vlechten mit witte strikken d'r in. Et was een maegien daar mien moeder as kiend mit speuld hadde. Doe we daar in 1966 weggongen te wonen, was mien moeder

Disse foto van Eli ston de jaoren deur in een rood liesien op 'e schostienmaantel in mien oolde huus.

57 jaor. Et kan niet aandere: dat maegien en die foto weren veur heur van belang. Ze vertelde ok geregeld over Eli Tieffendorfer uut Wenen, want zo hiette ze. En zo begon Eli ok mit mij deur et leven te reizen. Een vrouw die ongeveer lieke oold as mien moeder was, vermoedelik een peer jaor jonger, en d'r dus ok al lange niet meer is. Mien moeder hadde et altied over Eli, mar die schreef algedurig van Elli as ze laeter vanuut Wenen kaorten hierhenne stuurde. Aachterop die bewuste foto in dat rooie liesien het ze schreven: *Andenken von Elli! An 19 XII 1926 für Pflege-eltern!* De foto hebben ze maeken laoten in Atelier F. Gabriel, XVII Hauptstr. 63.

Nao de Eerste Wereldoorlog en et uut mekaander spatteren van de Oostenrieks-Hongaarse dubbelmonarchie kwamen d'r ongeveer 65.000 Oostenriekse kiender naor Nederland om hier anstarken te kunnen. Weer wat vleis op 'e bonken te kriegen en een kleurtien op 'e wangen. Dat was zo in de jaoren tussen 1918 en 1924. De laeste kiendertrein gong in 1924 weeromme naor Wenen. Laeter kwammen d'r ok een protte treinen mit Hongaarse kiender vanuut Boedapest disse kaant op. Mar Eli kwam dus uut Wenen. Ze woonde daar mit heur vader en moeder, een breurtien en een zussien. Et breurtien hiette Franz, naor zien vader, et zussien Hermine. A'k dat temeensen goed onthullen hebbe uut de verhaelen van mien moeder. En Eli moch dus mit de trein naor et vere Nederland om daar veur een schoft bij wildvreemde meensken in huus te kommen. Op et stesjon van Wolwege wodde ze ophaeld deur Egbert de Pruus. Hij en zien vrouw, Klaasje Oosterhof, hadden zels gien

Een foto uut 1919 van Eli en heur Pflege-eltern, mien ooldomke Egbert en ooldtante Klaosien.

kiender en vunnen et heur plicht en neem zoe'n maegien in huus. Egbert de Pruus hadde vroeger as melk-knecht in Duutslaand west, vandaor zien bi'jnaeme. Zien echte naeme was Egbert Hoekstra. Egbert en Klaosien weren een omke en tante van mien moeder. Zij was een zuster van de moeder van mien moeder. En zo kwam Eli in Ni'jhooltpae, in et huus waar wij laeter ok woond hebben van 1966 tot 1990 en waar ik now naost wone. Naost de Weembos. Daor speulde Eli vaeke mit mien moeder en tante Jaanke, een zuster van mien moeder. Liever in de bos as op et hiem bi'j Egbert en Klaosien, want die hadden gaanzen en die smerige dingen pikten je in de hakken. Dat vertelde mien moeder awwe onder de aovend wel es in de kaemer zatten te schiemeren,

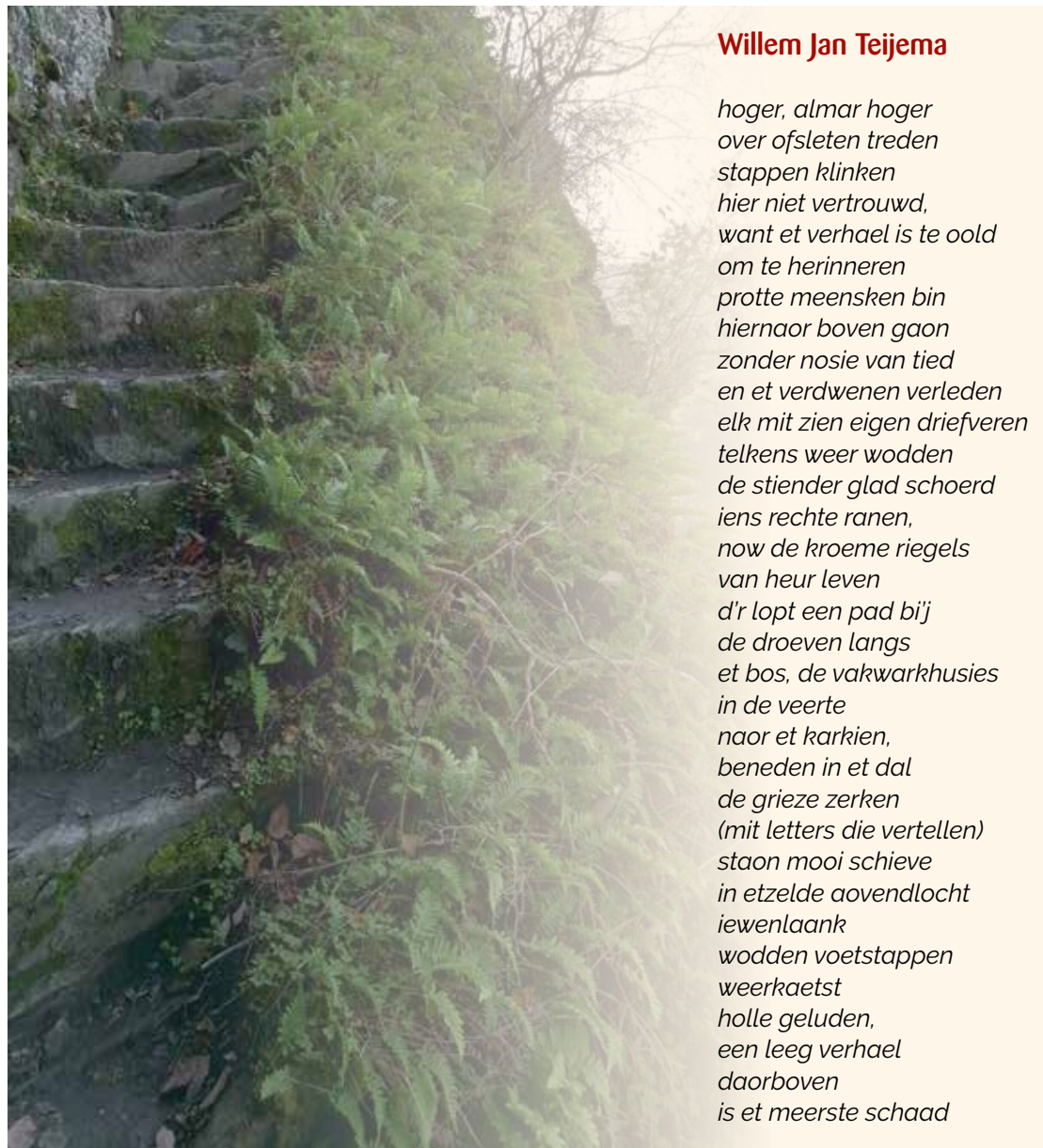
et staorigan duusterde. Verhaelen over een maegien daor ze vroeger mit speuld hadde. Ze vreug heur ok vaeke of hoe as et mit Eli veerdergaon was. Zol zij trouwd wezen? Zol ze kiender kregen hebben? Allemaole vraogen die nooit beantwoord binnen. Waor moj' zuken? Hoe kwaj' weer op et spoor van Eli? Et verlangst om heur nog es weer te zien was altied een betien anwezig. Et zweefde in twielochten een tikkeltien mankeliek om oons henne.

Naodat Eli weerommegaon is naor Wenen hebben ze nog jaoren kontakt hullen. Ik hebbe nog een hiel fluttien kaorten die ze mit Paosen en de Kastdaegen naor mien moeder en tante Jaanke stuurde. En vanzels ok naor heur *Liebe Tante und Onkel* (Egbert en Klaosien). Een peer zinnen uut al die kaorten. *Liebe Henrikin! Fröhliche Ostern wünscht dir deine unvergesliche Elli!!!!* Ze zette vaeke vier uitroeptekens aachter heur naeme. En op een kastkaorte mit een plaetien van twee ingelties bi'j een kastboom en et opschrift *Herzlichen Weihnachtsgrüss* schrift ze: *Best dank für deine schöne Karte. Ich denke oft an Euch, bei uns ist sehr kalt.* En op een kaorte mit een foto van een maegien mit een bos bloemen staot: *Ich gehe jetzt in die Sonntagsschule in die Evangelischen Kirche da lerne ich Handarbeiten und singen. Ich gehe gerne Handarbeiten. Viele Grüsse von deiner unvergeslichen Elli!!!!* Mar ondaanks dat overgetelike en ongetwiefeld et plan om altied gedoente te holen, is dat kontakt verwacterd en et adres van Eli te zuke raekt. En doe kwam d'r weer een oorlog...

As Eli kiender kregen het, bin dat vermoedelik meensken die oolder binnen as ik bin en lichtkaans ok al dood binnen. Misschien bin d'r nog wel kleinkiender van heur en dat d'r nog iene weet van het dat zien of heur grootmoeder nao de Grote Oorlog naor Hollaand west het om daor an te starken. Dat ze daor speulde mit een maegien dat

Henrikin (Henderkien in et Stellingwarfs) hiette, zal daorginderd gieniene meer werten. Mar ik wete et hier nog wel. Et verhael blifft mit mij mitreizen tot ik d'r niet meer bin en dan eerst is Eli voltooid verleden tied. Mar dan is dit verhael in disse *Ovend* d'r nog. En ik hebbe hier ooit ok een grotendiels fiktief verhael over

schreven. Dat hiet *Requiem veur Eli* en staot in mien twiede boek *Fluitekruud*. De mooie grafstien van mien ooldomke Egbert en ooldtante Klaosien op et karkhof van Nijhooltpae laot ik ieder jaor onderholen. Ok een betien as dank uut naeme van de ok veur mij onvergetelike Eli.

Willem Jan Teijema

*hoger, almar hoger
over ofsleten treden
stappen klinken
hier niet vertrouwd,
want et verhael is te oold
om te herinneren
protte meensken bin
hiernaor boven gaon
zonder nosie van tied
en et verdwenen verleden
elk mit zien eigen driefveren
telkens weer wodden
de stiender glad schoerd
iens rechte ranen,
now de kroeme riegels
van heur leven
d'r lopt een pad bij
de droeven langs
et bos, de vakwarkhusies
in de veerte
naor et karkien,
beneden in et dal
de grieze zerken
(mit letters die vertellen)
staon mooi schieve
in etzelde aovendlocht
iewenlaank
wodden voetstappen
weerketst
holle geluden,
een leeg verhael
daorboven
is et meerste schaad*

Attie Nijboer

Zingen veur meensken in de laeste levensfase

Et begint in Amerike mit de optredens van de zonuumde Tresholdchoirs. Zingen veur meensken die op de drumpel staon van leven en dood. Et wijt en verspreidt him uut over de 'de grote plasse', naor Europa. Zoas zoveul trends en zo onstaon hier de Bedside Singers.

Ok in disse omkrieten vint et zaotien vaaste grond as Carola Tavenier uut Appelsche hierover een artikel lest. Ze pakt et 'stokkien' op van Petrie Akkerman, die in 2016 heur Bedside Singers-koor opricht het in Amsterdam. Dat nao et winnen van de Over Hoop Prijs uutgruut tot een lanelike organisaosie. In 2019 is de Stichting Bedside Singers Nederland een feit.

Carola het heur hanen eins al vol an et leiden van drie koren; Et Berkoper Popkoor in Berkoop, Vocalgroup Trust uut Appelsche en Reflection uut Assen. Mar et artikel gript heur zo, lat heur niet meer los en ze dot een oproep. En mit sukses, niet hiel vule laeter kommen de eerste enthousiaste anmeldings binnen en richt zij de Bedside Singers Drents-Friese Wold op. Daormit is zij een onderdiel wodden van een lanelik netwark dat almar uutbreidet. Intied bin d'r dattien koren en nog es vuuftien in oprichting.

Ik durf wel eerlik te bekennen da'k nog nooit van Bedside Singers heurd had, tot-da'k hierover een berichien kreeg mit tekst

en uitleg over heur driefvere: Et zingen veur meensken in heur leste levensfase. Daor wi'k graeg meer van weten! en zo-doende da'k me meld bij KPN de Schutse an de Vaort Noordziede te Appelsche, waoras et koor zien vaaste oefenruumte het.

A'k binnenstap is Carola drok doende mit een ligbedde en zet daor dan vervolgens nog wat stoelen in een krinkien omme toe. Dat bliekt veur laeter te wezen om te oefenen.

Twelf stoelen zollen dat d'r wezen moeten as ze kompleet binnen; tien vrouwluden en twee manluden wel te verstaon! Allegere vrijwilligers die dit vergees, in heur vrije tied mit hatte en ziel doen!

Ze oefenen alle weken en degene die kan schoeft an. Dat is niet anders en ok niet arg. Uuteins zullen ze ok mar in groepies van vier om et bedde zitten gaon.

Hoe of et zo kommen is en wat ze van doel binnen za'k allemaole heuren gaon as ik anschoef an taofel. Daor bin intied nog vier vrouwluden anscheuven. We praoten of da'k allieid Carola heur naeme in dit stok nuum om ere leden niet tekot te doen. Ik ben beni'jd naor heur achtergronden, heur driefveren en wat heur bint om heur bij dit initiatief, de oprichting van dit biezondere koor mit een biezondere missie, an te sluten.

Wat bliekt? Allemaole hebben ze in meer of mindere maote ervering in de zorg. As arts, as wiekverpleegkundige, in et leiden een gezinshuus, et warken in een hospice en in de kienderopvang.

Kennis van zorg veur et begin van et leven tot an de palliatieve zorg, alles is hier veurhanen! Allegere bin ze ok doende in de meziek; ofwel in et leiden van een koor danwel in et mitzingen in een koor.

Die kombinaosie komt alderdeegst goed van passe! Mar d'r meer is veur neudig om veur disse biezondere doelgroep, de star-

vende meenske, optreden te kunnen. Hier kuj' niet utpakken mit jow stemme en voluut zingen gaon! Hier moej' letterlik veur zitten gaon en zachies en ingetogen te wark gaon. Et hatte spreken laoten en et gevuul van betekenis willen wezen staot hier op et eerste plak. Pattie hebben eigen, of eerdere erverings mit slim zieke meensken. Eren moe'n dat nog ondervienen gaon.

Ze bin now een half jaor an de gang en bin d'r onderhaand klaor veur! Ze hebben deur een tal optredens wat oefenen kund. Intied hebben ze een hiel repertoire an passende zangstokken, zoas slaoplieties en mantra-aachtige meziek, die heur de lanelike organisaosie beschikber steld is.

Dan mag ik zels erveren hoe of et wezen zol as ze veur mij zingen zollen. Ik op een ligbedde en dan zij om mij henne. Intied bin d'r meer leden binnenroegeld en is et koor aordig kompleet.

Al gauw bin 'k onder de indrok! De mooie, waarme, zaachte klaanken van heur wel-ludende stemmen ontroeren mij. Valen as een lochtige, waarme deken over mij henne.

Mit een hiel aander gemoed ried ik op huus an.

Ik geleuf in dit konsept van de Bedside Singers! Dat ze meensken, die in et proces van ofscheid van et leven nemen anbe-laand binnen troots bieden kunnen. Mar ok liekegoed heur dierberen, heur naosten daoromme toe een mement van rust en genieten geven kunnen, in de vaeke hectische, muuilike laeste tied van piene en verdriet.

Een anvroag kan daon wodden via drents-friese-wold@bedsidesingers.nl. Ok veur et zingen bij een uutteert kun ze vraogd wodden, tegen een kleine vergoeding. Ze bestrieken een groot gebied van de Stellingwarven tot Drachten, Steenwiek en ok nog richting Assen.

‘Warkkleren’

‘Pappe is an et wark en mamme ligt te slaopen’, zegt et maegien deur de gleuf van de brievebusse tegen mi’j, kot naoda’k anbelde. Ze zal een jaor of viere wezen.

‘Ik kom veur Jan’, perbeer ik nog.

‘Die is d’r niet’, is heur repliek.

‘Zeg mar da’k laeter wel es weer komme.’

Wiels de brievebusse dichteklapt heur ik nog: ‘Doei!’

Disse ervering bepraoten wi’j in et ‘*Veiligheidshuis*’ *). D’r wodt besleuten de familie een brief te sturen mit de vraoge wanneer et past da’k langskomme om te praoten over de zeune.

As d’r een peer daegen overhenne gaon binnen, belt de vader mit et veurstel om komende weke deensdag om vier ure of te praoten. ‘Dan kan mien vrommesien d’r ok bi’j wezen’, verklaort hi’j.

Et is klokslag vier ure a’k anbel. As hulpverliener moej’ stipt wezen. Mien auto ha’k een straote veerderop perkeerd. Butendat besluit ik mien zwatte aktetasse in de auto te laoten. Een peer weken eerder kwam ik bi’j een gezinsvervangend tehuus waar even eerder iene gewond raekt was. ‘Ah, daor is dokter al!’, wodde d’r doe deur iene van de mitbewoners roepen. Niet dus!

Ok speelt mit dat d’r in disse buurte hieltied op mekeer let wodt. Iederiene wet zoe’n betien alles van de aander. En iene mit een zwatte aktetasse of in uniform, is veur heur een pottiekieker en wekt al gauw aachterdocht. Die wodden begloeft van achter de gediennen; ze holen hier niet van dat soorte volk.

In mien informele kloffie dus; inkognito. Wel neme ik tillefoon, een klein schriefblok en penne mit in de binnebuse van mien verwassen spiekerjassien.

Een vrommesien mit mehoniëkleurig haor maekt de deure eupen. Zij is kliedet op een meniere diej’ gerust ‘spannend’ numen meugen. Et jurkien is an de kotte kaante en d’r bin een protte meuglikhieden tot inkiek. Naoda’k mi’j veursteld hebbe, stikt zij mi’j mit een vlaaikerige blik een haand mit lange roze lakte naegels toe. Et kleine hontien - neffens mi’j ‘n Yorkshire Terrier - mit een rose strik boven op zien kop ha’k al keffen heurd doe de deure nog dichte zat. Hi’j staot now tussen heur en mi’j in. Et liekt d’r op dat hi’j wel wend is dat d’r volk over de vloere komt. Asof zij iene aanders verwacht hadde, moonstert de vrouw mi’j van top tot tiene. Mit een buterlaands aksent infermeert zij: ‘*Oh, jij casemanager?*’ ‘Klopt!’, zeg ik. ‘Ma’k d’r in kommen?’

Zij nikt instemmend. En wiels ik uutkieken moet da’k niet over et hontien stroffel gaot zij mi’j heupwiegend veur naor de woonkaemer, waar de kleuren roze en rood de overhaand hebben. D’r hangt een zwaore zute geur van parfum. Een bontkleurde papegaai zit stille-gies in een te krappe kooi sneu veur him uut te kieken; André Hazes lat krek een vlieger op.

---

*) Et ‘*Veiligheidshuis*’ is ‘n regionaal saemenwarkingsverbaand waar mitwarkers van gemeenten, justitie en zorg saemenwarken an een veiliger saemenleving.

Veur et aachterraem staot een man - naor ik anneem de vader - mit een Grolsch beugelflesse in de haand. Zien hiele holing straolt ofweer uut. '*Daar is baas*', nikt de vrouw, '*Koffie?*' 'Slao'k niet of, zeg ik, wiels ik op de stuurs naor buten kiekende man toeloop. Daor is een grote volière an de buterkaante veur een groot raem bouwd. Allerhaande voegels vliegen d'r rond.

'Goeiedag', zeg ik, stel mi'j veur en gao naost him staon; hi'j zegt niks. Mien 'inswinger' is da'k geliek begin te beren over dât waoras wi'j now saemen op uutkieken: 'Man wat mooi!' D'r veraandert now toch wat an 's mans defensieve holing. Hi'j laot zien vezier wat zakken en leidt mi'j vot-en-daoliks - zonder him veur te stellen - naor een grote vitrinekaaste mit een verzaemeling trekker-miniaturen. 'Wat vien ie hiervan?' Daorbi'j kikt hi'j mi'j an mit een kienderlike blik, asof hi'j een komplementien verwaacht. Hi'j wendt him weer naor de vitrinekaaste en wiest trekkers an waarop hi'j zelf zegt, reden te hebben. 'Kiek, disse he'k krek nog kocht.' Prompt pakt hi'j een grune Mercedestrekker. Mar et liekt wel asof de man - van wie de kienderlikheid him van de huid ofdaamt - mi'j d'r van verdenkt de inteensie te hebben et objekt uut zien hanen te willen grissen om d'r vot-en-daoliks mit een rotgang mit vandeur te gaon. Want hi'j hooft et medel mit twee hanen vaaste op zodaonige ofstaand tot mi'j da'k daortoe gien enkele kaans kriegen zol.

'Jow warken bi'j de grösdregeri', he'k lezen', geef ik an over veurkennis te beschikken. Wiels hi'j mi'j indringend ankikt meldt hi'j: 'Al meer as vuufentwintig jaor! ..... Kiek', gaot hi'j veerder, 'mit disse bin'k begonnen.' Bange da'k alle trekkers prissenteed kriegen zal in de volgodder zoas die him in zien warkzaeme leven passeerd binnen, besluit ik de regie te pakken: 'Ik kom veur jow zeune.'

'*Dacht ik ook!*', heuren wi'j de vrouw zeggen. '*Nee, niet mijn zoon! Zijn zoon!*'

Sund vuuf jaor bin ze trouwd. Zij is vuuftien jaor jonger as him, zo wet ik ok. Mit een dienblad waarop drie mokken staon, lopt zij op oons toe. Et hondtien wiekt niet van heur ziede. Klein van stok mar de stilettohakken onder heur kni'jehoge leerzen voegen een flink pat an heur lengte toe. Zij lopt wat wiebelig en heur tengere lichem boegt wat naor achter. Mar goed dat heur indrokwekkende buuste veur kontragewicht zorgt, stel ik genoegzem vaaste. Wiels zij et dienblad op et lege taofeltien zet, gunt zij mi'j een duzelingwekkend diepe inkiek. Mit de uitdaegende blik d'r bi'j verraod zij dat d'r spraoke is van opzet. Et hontien springt bi'j heur op schoot en kikt mi'j an asof hi'j vraogen wil: 'Waor woj et ainlik over hebben?' André Hazes is onderhaand opholen mit vliegeren.

'Laoten wi'j et over Jan hebben', pak ik aandermaol et stuur over. Om - zo er al misverstaand over zol künnen bestaon - et doel van mien bezuuk dudelik te maeken.

'Jan kan binnenkot opneumen wodden', kom ik gauw 'to-the-point'. De vrouw geft heur man een drokkerd om him an te fieteren. De man kikt uitdrukkingsloos naor mi'j. Dan van opziede naor zien vrouw, die wat van him of is gaon zitten. Asof zij zeggen wil: 'le bin an zet.' Hij blijft zwiegen, mar zien lichemstael verraod dat de zorgen om zien zeune him veer boven zien pette gruuien.

Sund Jan zien mamme uut de tied raekte - zo weet ik ok - is pappe elke verbiening mit zien zeune verleuren. An de iene kaante omdat hi'j veur zien wark - buten de wintertied - vaeke lange warkdaegen maekt. An de aandere kaante liekt de man ok niet de meuglikheden an boord te hebben, d'r op alle vlakken veur zien zeune wezen te kunnen. So-ciaol-emosioneel is hi'j zelf nog een kiend, verpakt in dat 'grote-meenske-lief'.

'*Wij moet praten met Jan*', nemt de vrouw et veurtouw. Naodat zij et hontien op de vloer zet het komt zij reseluut in de bieten. Wiels d'r an de bovenkaante et ién en aander liekt uut te proezen, schoeft zij heur minimaole jurkien an de onderkaante wat te plak en verla-

ot de kaemer. Wij heuren et klikken van hoge hakken op 'e trappe. Intied kikt de man mi'j an mit een blik die overvraoging verraodt.

'Ik wete hoe as et gaot', poog ik him gerust te stellen. In de hoop dat hi'j mi'j ók zien wil as een pappe mit zorgen om zien eigen kiender. Al bin die niet te vergelieken mit waor as disse pappe veur staot. Jan het de gevangenisstraf veur et deur him pleegde delikt uutzeten. Mar de behaneling - daormit annex - moet nog oppakt wodden. Jan daortoe anfieteren ligt op mien pad.

Et vaalt even stille en ik neem nog mar een slok van de koffie, die neffens mi'j ok niet zoen beste jeugd had het. Frans Bauer zingt of d'r evenpies tied veur him vri'j maekt wodden kan. Mar dan wodt Frans bruusk overstemd deur luud gescheld en gevluuk vanof de bovenverdieping. Daorbij wodden de vrouw allerhaande verweensings toebeten, waarvan 'kutwief' nog de meest fesoenlike is. De uitroepen van de vrouw - '*Roestig Jan, roestig Jan!*' - maeken mi'j dudelik dat zij gien vat op him krigt. Neffens Jan - zo maekt hi'j heur omstanig dudelik - hoeft zij heur niet mit zien zaeken te bemuuien. 'Ie bin niet iens mien mamme! Die ligt onder de zoden!', raost hi'j. Et hontien mient now bliekbaor dat hi'j d'r ok wat van zeggen moet. Want hi'j laot mit een hoge blaf weten him ongerust te maeken. 'Ie liggen de hiele dag op bedde omdaj' tot vuuf ure naachts in die seksclub warken!' Dat leste zendt Jan zodaonig helder uut, dat et veur oons op 'e baanke - analoog - goed ontvangen wodt.

Et liekt de pappe butengewoon van passe te kommen as de veurdeurbelle gaot. Want hi'j komt as 'n springvere in de bieten om geliek naor de deure te stevenen. Stemmen klinken deur en even laeter komt hi'j weeromme mit een alderaorigst mooi maegien, dat hi'j prompt op zien schoot plaant. Et plaetien is andoenlik.

'Ie weren hier lest ok', reageert et heldere kiend.

'Was et mooi op schoele?', vraog ik. Zij nikt mit volle overgaove toe.

Dan heuren wi'j et geluud van een dichtslaonde deure volgd deur dat van de hakken op 'e trappe.

De vrouw verschieit weer op et teniel. Wiels Corry Konings zingt over een hiel apat gevuul van binnen, lopt et hontien geliek op heur toe.

'Kutwief!', bemuiit de papegaai him d'r ok nog mit.

De vrouw boegt heur over et maegien.

Om de meubels te redden zeg ik: 'Ik gao wel even bij Jan kieken.'

'Sukses!', reageert de man achteloos.

Wiels ik veurzichtig over de roze schilderde trappe naor boven loop, heur ik zwak gegoel. As ik op de deure klop is't geliek: 'Donder op kuthoer!'

Geruusloos eupen ik de deure; Jan ligt snokkend op zien boek op bedde.

'Wil ie wel mit disse kuthoer praoten?', vraog ik.

In verwarring brocht komt Jan overaende: 'Wie bin ie?'

Ni'jsgierighied wint et van verzet en zo krieg ik de kaans mien missie an him dudelik te maeken. En Jan ok an mi'j: 'Ik wil nooit weer naor die klote gevangenis.' Tiedens mien uutleg van de bedoelings, wodt hi'j kalmer. Mit Jan vaalt verbiening te maeken. Wegens dat disse jongkerel meer bagage het as zien pappe.

Jan dot zelf eupen a'k nao een weke opni'j anbel om him op te haelen. Alleszeggend is et dat d'r gien iene is om mit him mit te gaon of him op zien meenst uut te zwaaien. Pappa is an et wark, zo bliekt en stief-mamme ligt nog op bedde.

'Ik hebbe mien zussien krek naor schoele brocht. Die mos wel even goelen', zegt Jan mit

rooie ogen. In de auto is hij wat stillegies mar as wi'j bij et behanelcentrum ankommen en zien groepsgenoten klaar staon om him waarm welkom te hieten, zie ik Jan veur et eerst glimken.

Eerst daegeliks, laeter wekeliks en daornao omme weke kom ik even bij him kieken. Jan vertelt mi'j al gauw dat hi'j et d'r naor zien zin het. 'Mar ik mis mien zussien wel.'

Ok mit pappe en stiefmamme hool ik kontakt. De vrouw komt dan weeromme op et warken in de seksclub. Zij wil da'k wete dat zij daor aachter de tapkaaste staot en draankies serveert. Alderdeegst mit alliend leerzen an, een schulkien veur en vanzels zonder buustehouder, zo he'k begrepen. Et zal d'r wel waarm wezen, denke ik mar. Daor hadden zij en heur man mekeer kennen leerd. Doe zij nog een winkeltien onder heur schulkien hadde, zeg mar.

Nao een weke of zesse neem ik pappe, (stief)mamme en et halfzussien een keer mit. Mar an de vrouw maek ik veurof dudelik dat et niet verstanig is om naor de lekaosie te gaon in heur 'warkklerin'.

En ik zal nooit vergeten dat zo gauw as et kleine maegien Jan zicht, zij him vot-en-daoliks goelend van bliedschop omme 'e nekke vligt.

Mar ik daenke wel: 'Aarm kiend, wat moet d'r van jow wodden.'

Van de redaktie

Sutel mit in september

In september gaon de vrijwilligers van de Schrieversronte weer de diek uut te boeken verkopen. De sutelaksie zal uut aende gaon op maendag 4 september. Dan gaon de sutelders mit de krojen naor tal van dörpen in West-Stellingwarf, en dat gelt ok veur woensdag 6 en maendag 11 september. Op woensdag 13, maendag 18 en woensdag 20 september is de sutelaktie in Oost-Stellingwarf te vienen.

Jow opgeven kan tillefonisch deur even te bellen mit et kantoor.

Et nommer is 0516-451108.

Opgeven via de mail kan vanzels ok, oons mailadres is info@stellingwarfs.nl

Daoromme: doe mit en geef je op!

Graeg tot kiek es op maendag 4 september!

Carlo Campana

Zeemaanskiend

't Was in de tied dat de tillevisieantennes an staolen stangen gestaadigan gruuiden as bone-staeken op de daeken van de huzen in 't dörp doe de meester Johannes de klasse uutbesjoerde omdat hij te vaeke een grote waffel had.

Johannes was as geboren zaandhaeze een zeemaanskiend en kwam nooit meer weeromme naor de schoele. Hij wodde metroos op boten die veerden naor Valencia, Santos, Novorossiysk, Tandjoeng Priok en Singapore.

Nao een jaor of vuuf zaggen wij him weer terogge, mit zien kop hielegeer tatoeëerd, 't was gien gezicht. Hiele daegen zat hij in et kefé en was riegelmaatig dikke in de eulie. As hij tussen de tramreels op huus an gong

liekedeerde hij daor de uutbundig bluiende kemille en gele brummelstruken. Om de hae-verklap strukelde hij over de teerde bielzen wiels hij uut volle bost en nog zuver ok een al hiel oold kienderlietien zong:

*Ik bin een zeemaanskiend
en daaromme moe'k veren.
Ik heb aandere gien beroep
dan op de woeste waeters.*

*De zee dat is mien laand.
Daor moe'k mij vermaeken.
De sterren, zunne en maone dat
bin mien vuur en baoke.*

*Mar as mien heit dan een
bouwboer of laandman was
Dan was ik niet op de zee
mar wel in 't grune grös.*

Willem Jan Teijema

*iens strukelt over mien eigen schaad
lig ik hier alweer stokmennig jaoren
op dit plak tussen now en laeter
prakkесeren over iens en lichtkaans ooit
dat et vremd is om hier te liggen
wiels alles deur gaat
zonder zels te bewegen
stroomt et leven om mij henne
et risselt, krioelt en kriebelt
d'r zit mos op et plak waor iens mien tijen weren
ien blauw bloempien wiebelt in de wiend
nuumt mien naeme (die a 'k niet meer wus)
hier lig ik, gieniene wet waoromme
de wereld is zoas zij is
alles gaat zoas et gong
toch lig ik hier, voer veur de tied
die almar hadder deur mij henne gaat
tot da 'k aansen gao
verdwiene in mien eigen schaad*

Van de redaktie

Prieswinnaors Woordzucker tiedschrift Wiesneus

Alle kiender van alle basisschoelen in de Stellingwarven hebben in de meertmaond ommenocht et tiedschrift Wiesneus mit naor huus kregen. Et projekt Wiesneus lopt al een stokmennig jaoren in Drenthe en ere Nedersaksische perveensies, mar et is veur et eerst dat de Stellingwarven ok mitdaon hebben an dit onderwiesprojekt. In et 16 bladzieden tellende tiedschrift staon verhaelen, gedichten, puzels en een kleurplaete.

De kiender die de puzels goed invuld hebben en die daornao de oplossing weerom-

mestuurd hebben an de Schrieversronte hebben verleden weke een kedogien kregen. De breurties Wesley, Menno en Robbie Bakker uut Noordwoolde-zuud en Maartje Wanders uut Wolvege kunnen de zoemermaonden nog even wieder mit Stellingwarfs lezen. Mirte de Vries uut Buil kun d'r niet bij wezen, mar het de boeken in huus bezorgd kregen.

De kiender Maartje Wanders, Menno Bakker, Robbie Bakker en Wesley Bakker bin slim bliede mit heur kedogien.

Fladden...

*Een zaandpad mit klaeterjaegers;
lanteenpaolen mit zwatte draoden,
klimmende manluden mit wonderlike klauwen
om de bienen, die mit tangen
et elektrisch in odder maeken, zodat ik
et klik-klak knoppien weer
mit wille op en daele drokken kan...*

*'Fladden' uut een veer verleden,
grieze nevels uut een tied,
dat klaegen nog écht klaegen was en
stille krapte bij de deuren langes vente.*

*Een zwaore, donkere kienderfiets;
een staepel stiender tot knijjehoogte,
die een peer zwatte klompies
tot steun is bij de eerste tocht op twie vielen,
mit banen, die de wereld over willen
en een stuur dat gevuul én verstaand volgt.*

*Fladden uut een tied véur alle hoge drumpels,
die et leven nog bedobben kon,
heugenissen die weeromme kommen,
as 'de meziek van 't leven' even stopt.*

*Een dikke ieke-takke mit een toolter;
een zweefvlocht op een plaankien
tussen touwen, die nooit breken zollen,
een zorgzeme heit die ieverig in mien roggien
drokte en keek naor et blonde haar
van een bleue zeune, die de grote wereld
al schommelende ontdekken mos.*

*Deur mien dromen zweven
fladden van herinneringen an weleer,
die mien prakkesaosies anvieten,
mar me ok weer op 'e grond daele zetten,
mit beide voeten in 'et now'..*

Harmen Houtman

Prissentasie Veldnaemeboek Berkoop

De auteurs Wim de Boer (links) en Henk Bloemhoff (midden) bieden et eerste exemplaar an an vrouw Annema, dochter van Dokter Annema, die in een veer verleden vule van et Berkoper veldnaememateriaal verzaemeld het.

Berkoop - Et boek *Veldnaemen van Stellingwarf diel VIII Berkoop* is vleden vrijdagmiddag 2 juni prissenteed in et MFA in Berkoop. Et eerste exemplaar wodde utrikt an vrouw Annema, de dochter van de heer L. Annema, de vroegere huusdokter van Berkoop die in et verleden al veur een mooi pakket veldnaemen mit oolde gegevens zorgd het.

Et boek is saemensteld deur de Berkoper eerdriekskundige Wim de Boer tegere mit taelkundige Henk Bloemhoff, die et boek van kommentaar en verklaorings veurzien het. Berkopers Pieter de Jong, Karst Berkenbosch en Roelof Dragt hebben an et boek mitwarkt. Et was een mooie prissentasie mit uutleg van de auteurs en lieties over Berkoop van zanger Karst Berkenbosch en gitarist Mark Verbeek.

In 1982 verscheen diel I in de Schrieversronteserie *Veldnaemen van Stellingwarf*. Dat was mit de veldnaemen van Nijhooltpae en Nijberkoop. Intied binnen de veldnaemen van zoe'n twintig dorpen beschreven. In de kommende jaoren zal d'r een veldnaemeboek van Else en Tronde verschienen en iene van De Blesse, Blesdieke en Peperge.

Et veldnaemeboek Berkoop het een hadkaft, telt 48 bladzieden en et boek kost € 11,-

Et boek is te koop bij de Schrieversronte, op de webstee: www.stellingwarfs.nl en in de Stellingwarver boekwinkels.

Koolde tocht in de karke van Berkoop

Ieder jaor bin d'r tiedens de keunstmanne-festaosie Eupen Stal in Berkoop meerdere kulturele evenementen. Ien zoe'n evenement is de veurstelling *De koolde tocht*. Die veurstelling zal opvoerd wodden op 'e aovend van de 19de augustus in de karke van Berkoop. Et het alles te maeken mit de *Winterreise* van Franz Schubert en dat slöt dan weer mooi an bij 'et thema van Eupen Stal van dit jaor: *De reis*.

Franz Schubert zette indertied een cyklus van 24 gedichten van Wilhelm Müller op meziek. Zien *Winterreise* is wereldberoemd wodden. Et verhael gaot over een jonge mulder die al an trouwen daenkt mit et maegien daor as hij staepelgek op is. Mar dan maekt dat smerige fladde et uut en ruilt ze de mulder in veur een jaeger. De jongkerel is d'r hielemaole mit an. Hij wet niet meer wat hij mit et leven an moet en midden in de winter raekt hij an de zwarf wiels de herinnerings him deur et heufd spoeken. An et aende van de koolde tocht komt hij in et 24ste lied een liereman (speulman) tegen. Oftewel: de dood.

Op 19 meert 2023 wodde d'r een Drentse versie, *De kolde tocht*, in Oosterhesselen opvoerd. In Berkoop komt now een Stellingwarver versie daor tal van meensken an mitdoen zullen. De Drentse schriever Anne Doornbos lest in gedielten een mederne versie van de *Winterreise* in et Drents veur. Hier lopt et ok verkeerd of mit een al wat ooldere Drentse kerel en zien twintig jaor jongere kammeraodske. Hij belaant in de winter in een staocaravan in Dwingel... Et Nijtkoor onder leiding van Klaas Peter van der Laan zingt verscheiden lieden in et Duuts. Mirjan Groen begeleidet op 'e piano.

Johan Veenstra lest vertaelings van drie lieden in et Stellingwarfs veur. Veenstra het ongeveer twintig jaor leden de hiele *Winterreise* in et Stellingwarfs vertaald, mar daor was tot op 'e dag van vandaege niks mit daon. Dat was vanzels iewig zunde, mar daor komt op 19 augustus dan gelokkig eindelijk veraandering in. De tenor Han Warmelink en de bariton Klaas Peter van der Laan zingen lieden in et Duuts en et Stellingwarfs.

D'r staot al mit al op 19 augustus wat moois en hiel biezunders te gebeuren in de oolde karke van Berkoop. Een koolde tocht daor de meensken ongetwiefeld heerlijk waarm van wodden zullen.

Winterreise (5) - Der Lindenbaum

De liendeboom

*Vlak veur de pomphoksdeure
Daor staot een liendeboom.
Ik droomde in zien schaadplak
Mien aldermooiste droom.*

*Ik karfde in zien baste
Heur naeme op een dag.
En zat ik in de prakke,
'k Was bliede a'k him zag.*

*Mar ik gong op 'e reize,
Bij' naachte, veer van huus.
Ik keek niet aachteromme,
Al ha'k verlangst naor thuus.*

*En 't was as heurde 'k zachies
Et riss'len van zien blad:
Mien joongien, hier hej' ommes
Je mooiste uren had.*

*De wiend striemde veniendig
En ik, ik docht an heur.
Et haor ha'k in de tieze,
Mar 'k beinselde toch deur.*

*Allienig in de vremde,
Gien glaans meer op 'e huud.
En zachies dat gerissel:
Kom disse kaant toch uut!*

Vertaeling: Johan Veenstra

Oostenriek

Ja, ok ik komme wel es van et hiem of en et dörp uut. Meerstal niet te lange, mar ik kan wel echt genieten van een tetaol aandere omgeving, mar nao hoogstens iene weke moe'k de karke van Hooltpae weer zien. Zo bin ik een peer jaor leden mit Anneke naor Oostenriek west. Een geweldig mooi laand mit hoge bargaen, bossen en kabbelende bekies. Et is d'r haost nargens vlak en dat betekent, daj' hiel vaeke de hellingproef in praktijk brengen moeten. Now dat was ien van de dingen, waor a'k een verrekte hekel an hadde mit et haelen van mien riebewies. Allierend hieromme wol ik hier beslist niet wonen. Mar wat bin die hoolten huzen ok mooi mit van die grote bloembakken onder de slaopkaemerraemen. En hoe kriegen ze disse bakken zo mooi in bluj gedurende de hiele vekaansieperiode. Elke hoeke, die aj' daar omme gaon, zie'j zoe'n huus of boerkerij, die zo op een Ravensburger puzel passen zol. Alles is d'r ok netties en opgeruumd en dit gaot mi'j wel es te veer. Ik hool ok van et rommelige laandschop in Polen en aandere Oostblokklanen. Daar huzen ok meer voegesoorten, want dat vul me een betien tegen in dit bargachtige laand. We hebben daar mooi wandeld en ok nog een peer Klamms bezocht. Dit bin wandelpaeden bij waetervallen en grillige rotsperthies langes. In et toeristeklakken Zell am See dochten we dat d'r allemaole asielzokers rondleupen. Allemaol Arabieren mit vrouwen kledet in boerka's. We vunnen et wel vremd, dat ze hiel vule in juwelierswinkels ommestruunden. Ok zaggen we ze vule in taxi's zitten, waorop allemaol arabische teksten schreven weren. Nao een peer daegen wodde et oons dudelik, dat dit rieke meensken uut de Euliestaoten bin, die heur eigen zoemer te hiete vienen en daarom hier op vekaansie kommen. In Zell am See weren ze d'r mar wat wies mit, want ze nammen een dikke beurs mit. De leste dag wullen we ok nog een keer naor de Gross Glockner, de hoogste barg van Oostenriek, mar de weersberichten weren niet best. Toch hebben we de gok waogd en kwammen in de dikke regen bij de tolpoort an. We mossen daar betaelen veur een dagkaorte, mar kregen d'r vot-en-daolik een toegangsbewies veur een aandere dag bij, omdat et zo'k slecht weer was. De weg naor boven hebben we weinig zien kund, omdat we deur de dikke wolken reden. Bovenop de barg hadden we ondaanks de stromende regen zicht op de kwienende Pasterseegletsjer. Mittertied, nao wat eten en drinken in et restauraant, biwwen naor beneden lopen om et allemaol van dichte bij zien te kunnen. Hiel deprimerend stonnen d'r om de zovule meter botties bij, tussen duzenden ronde balstienen, mit jaortallen. Zo koj' zien hoe hadde disse gletsjer kleiner wodde. De tocht naor boven was beheurlik zwaorder en we hiemden en poesten et uut, doe we weer boven weren. Vandaor uut hebben we nog een mooie kuier langs de barghelling daon. De regen was wat minderd en overal zag ik 'Murmeltiere' (alpenmarmotten) over de hellings lopen en ze

deuken zo now en dan onder een peer dikke balstienen of ze scheuten een hol in. Grappige besies die altied alat bin of d'r een stienaorend vanuut de locht op heur loert. An een boswaachter die ons integen leup, he'k in mien beste Duuts vraogd, waar as de gemsen leupen. Hij gaf een dudelike uutleg en een goeie kilemeter veerder leupen ze mooi te graezen en weren niet zo bange veur meensken, want die zaggen ze hier wel vaeker. De meerste indrok maekten toch wel de bluuierende rotsplaanten. Mien hemel, wat een allemachtige felle kleuren en daar kan gien rotstuun in Nederlaand tegen op. Ze bluiien deur et kooldere klimaot ok vule laeter dan bij oons. Doe we weer bij et informaotiecentrum weren, hebben we nog even koffie dronken en klaorde et weer almar meer op. Zachies an wollen we weer weeromme naor oons slaopadres. Langzem biwwwe naor beneden suuld en geneuten van et vule betere zicht. Her en der leupen van die mooie "Milka" koenen mit grote koebellen en elk mement verwaachten je daar een peer van die rondbostige meiden in zoe'n kleurig en fleurig alpenpakkien, die de knienen amper in et hokke hollen kunnen. Die vrolik lachende meiden lepelen dan ondertussen een beker romige eerdbeieyoghurt in et lange, kruderige grös leeg. Nao nog een scharpe haorspeldbochte ston dat d'r echte alpenkeze te koop was.

"Stoppen": zee ik tegen Anneke, die zo as gewoonlik et stuur in hanen hadde. Nog krek kon Anneke de bochte rechts naor et boerenspullegien nemen en we konnen de auto kwiet naost een hoolten vakwark hujschure. Ik hole van die kleinschaolige bedrieven, waar alles nog in een versnelling leger gaot. Je konnen d'r ok slaopen en dat hadde ik eerder weten moeten. We leupen deur naor et winkeltien en konnen mooi even rondkieken, veurdat een stevige boerin mit krullerig, donkerblond haar (iets minder antrekkelik en oolder as in de tillevisiereklames) oons vreug, wat as we hebben wollen. As kezemaeker docht ik wel aorig verstaand te hebben van allerhaande kezen mit uutienlopende smaeken. We keuzen 2 aorig grote brokken keze, die maekt weren van de eigen koenen, die heur et jaor rond te goed doen an de krudenriekdom van de alpenweiden. Daar krieg ik een goed gevuul van, aj' de plaetselike bevolking helpen, om zoe'n biologische boerkerije in stand te hollen. Onderwegens begonnen de kezen aorig te roeken. Anneke vreug op een parkeerplak, of ik de kezen wel even in een plestiek poede stoppen wol en in de kattedak leggen. Doe we weer thuus weren legden we de kezen in de koelkaaste, mar nao een peer uren stonk de hiele koelkaaste naor alpenkeze. Zels et vleis, de melk en yoghurt kregen die zwaore smaek. As kenner perbeerde ik een stokkien, mar et was niet te (vr)eten! Dit mos toch lekker wezen, zoe'n netuurperdukt. Ok Anneke en de kiender gruwden d'r van. As "echte" kezekenner vreug ik mij of, as disse keze gewoon vies was, of misschien mislokt.

Of was ik gewoon gien kenner, zoas ik ok de meerste wien niet te zoepen vien. Om et niet weg te goeien maekte ik d'r tosti's van, mar doe het et huus wel 3 daegen stonken naor die zwietvoetekeze! Ik was d'r hielemaol klaor mit en sterk tegen mien principes in he'k de brokken Alpenkeze buten in de kontainer smeten. Ik hadde hier dudelik gien keze van eten!

Dat docht ik al!

"Mag ik u wat vragen? Komt u uit het noorden?" Et vrommes dat mij dat fragt, blijft onderwegens naor et parkeerplak, staon op et terras bij et taofeltien waoran ik zit.

Ze kikt me an as een kiend in 'e Sunterklaostied. Vol verwaachting!

Dat ze niet van doel is en waacht op een antwoord van mij op heur eerste vraoge is me, deur heur twiede d'r aachteran, votdaoliks dudelik.

Et terras heurt bij zoe'n sjefeurskefé, daj' in Frankriek vaeker zien an 'e kaante van drokke-re lekaole dieken zoas disse. Disse is de Dg3, de diek naor et plak "Die" toe en vanzels ok weer weeromme. "Die" is een gemiente in et departement Drôme.

Veur liefhebbers van wien, de streek van de "Clairette de Die": een mousserende wien, die neffens et volk van de reklame, "Lichtvoetig en vrolijk toegelieke" is.

Veur kampeerdere zoas wij doedestieden was et de streek van de rivier "De Drôme", et heldere waeter om in te zwemmen of op te kanoën, de prachtige dörpies en vanzels de roege rotsige netuur d'romtoe. Om ok nog mar even in de sfeer van de Franse VVV te blieden.

Hiel even twiefelde ik nog of et misschien toch niet beter wezen zol de eerste vraoge van et vrommes te beantwoorden mit "Nee! Liever niet!" Onder et eten d'rveur was me al een peer keer opvalen dat ze, zittend an heur taofeltien een stokkien veerderop, meer andacht hadde veur wat d'r an oonze taofel bepraot wodde dan an heur eigen.

Van ok mar een betien muute doen dat te verbargen was gien inkelde spraoke. Grif dat, van wat d'r an oonze taofel zegd wodde, heur gien woord ontgong.

De dag d'rveur weren we in 'e kunde kommen mit een familie uut Oldenzaal. Krektlielik as oons vier personen: mem, heit en twee kiender. Deur "Stellingwarf promotion" an de iene kaante en "Twente/Tukker promotion" an de ere ontstaon d'r in amper meer dan een dag tied al een soorte van een baand.

Van et ien kwam et eer, onder eren et besluit mit zien achten et in 'e kunde kommen mit een etentien "vieren te gaon". Niet onbelangriek daorbij was ok dat et een hiel gedoe en ofwas schelen zol. Wat altied mitneumen is vanzels!

Uutaenliks kwammen we zo te lane op dat terras van dat sjefeurskefé. An taofel weren et Nederlaans, Stellingwarfs en Twents de meest bruukte taelen, mar grif dat d'r ok woorties Fries en Grunnings praot binnen.

Lastig te begriepen? Och, een "eerpel" is in't Twents een "tuffel". Mit in gedaachten mien Duutse lere van de "MAVO", et gezicht bin'k vergeten mar die verhipte riegies, "mit, nach, nebst" en gao zo mar deur, zitten d'r nog de hieltied inramd.

Mar via de Twentse "tuffel" en de Duutse "kartoffel" kom ie zo vanzels uut bij de Hollaanse "pieper", et "bintje", de "eigenheimer" en wat d'r nog meer aan smaekelike soorten op oons etersbod telane kommen kunnen.

Dudelik was dat et veur dat ni'jsgierig mitluusterend vrommes, an et taofeltien veerderop, verhipte lastig wezen zol d'r een touw an vaaste te kneupen. Mit et verstaon van allien mar et Nederlaans zol ze d'r grif niet uutkommen.

Dat dat zo was bleek doe ze de vraogen die ze an et begin van dit verhael an mi'j stelde, veurdat ze an mi'j toe was, eerst steld hadde an de Twentse in et gezelschop. Die heur daornao netties antwoord geven hadde dat zij' uut Twente kwammen.

Heur reaktie "Dat dacht ik al!" was biezonder. Hoezo kon ze dat zo daenken? Ik wodde d'r een betien gremietig van. Op heur vraog an mi'j of ik uut et noorden kwam, vreug ik heur of ze wat meer percies wezen kon. Diel ie Nederland op in twee stokken dan hej' an de bo-verkaante et noorden hebben en an de onderkaante et zuden. Vieftig percent kaans dus daj' goed gokten. Da's toch wel wat al te makkelik! Of niet dan?

"Ik denk uit Groningen," zee ze. "Et spiet me zee'k, ik kom uut Fryslân."

Tetaol niet uut et veld sleugen reageerde ze: "Dat dacht ik al!" Doe brak me de klompe! Ik perbeerde et mar niet et te begriepen, hier kon 'k niet tegenop. Uut de tiezeboel in mien heufd deuk inienend de volgende vraoge op: "En jow? Mag ik vraogen waoras jow vot kommen?" "Ik kom uut Hilversum," was heur bescheid.

Ze dri'jde heur omme en leup naor de auto wiels ik mompelde: "Ja, ja, dat docht ik al."

Van de redaktie

Bultenbroezer

In de veurige *Ovend* hewwe de lezers in et stokkien *Puristepraot* de vraoge steld hoe in et Stellingwarfs omme te gaon mit Ingelse lienwoorden. Ie kun vanzels de oorspronkelik Ingelse woorden as 'website', 'e-mail', 'carpoolen' en 'deadline' onveraanderd in et Stellingwarfs bruken, mar ie kunnen d'r ok Stellingwarfse woorden veur verzinnen zoas webstee veur 'website' en 'lienpost' veur e-mail.

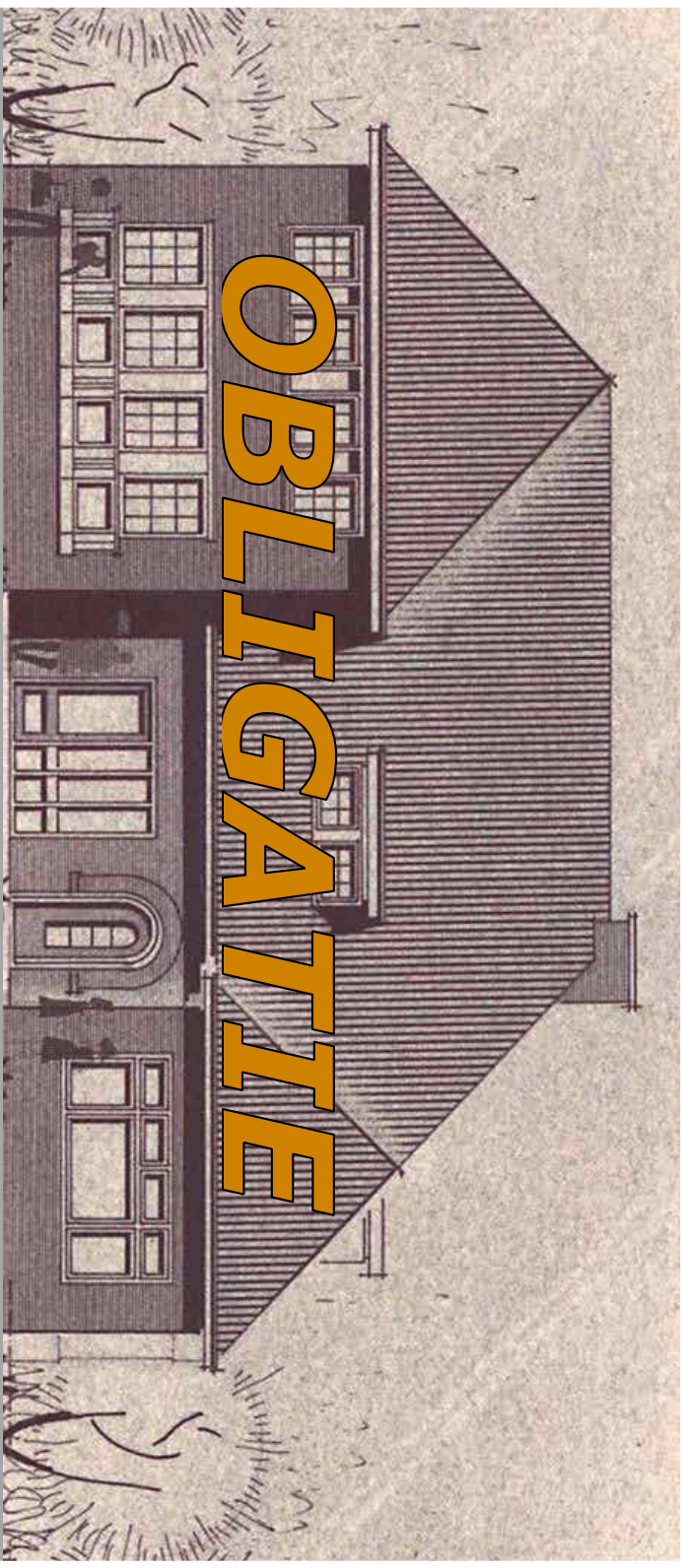
Op de vraoge in de veurige *Ovend* bin een peer reaksies kommen. Ageeth Bos die van et veurjaor de kursus *Stellingwarfs veur beginners* geven het, heurde van ien van de kursisten et ni'j Stellingwarver woord bultenbroezer veur 'mountainbike'.

Et woord broezen staot in et *Stellingwarfs Woordeboek* mit as betekenis onder eren: 'zich stormend voortbewegen, met kracht door en over alles heen gaand'. Now, dat is krekt wat iene op een 'mountainbike' dot. Veur et woord bulte geeft et *Stellingwarfs Woordeboek* een hiele protte betekenissen, mar iene d'rvan is 'hoogte in een terrein'. Dat, bultenbroezer is een mooi ni'j Stellingwarfs woord.

Heb ie nog ere ni'je Stellingwarver woorden? Stuur et dan naor info@stellingwarfs.nl

In de volgende 'Ovend' kommen wij' d'r op weeromme.

OBLIGGATIE

Nominale waarde: 100 euro

De Stellingwarver Schrieversronte het al meer as vuventwintig jaor een mooie plak midden in Berkoop. In al die jaoren is d'r niet vule an modernisering van oors gebouw daon. Now bin d'r plannen om et gebouw van de Schrieversronte hielemale te renoveren, mar dat kost vanzels een protte centen. Daoromme is de Stellingwarver Schrieversronte van doel een obligasjelling uut te schrieven om een diel van de kosten van de renovaasje te financieren. In de volgende Ovend kuj' hier in een uutgebreid artikel meer over lezen, mar aj' alvast een obligasie van 100 euro of 1000 euro anschaffen willen, kuj'm kontakt opnemen mit et kantoor   : 0516 – 451 108.

Mit lienpost mag ok: hennie@stellingwarfs.nl

BROES MIT !!!

Willem Jan Teijema

Een peer tellen

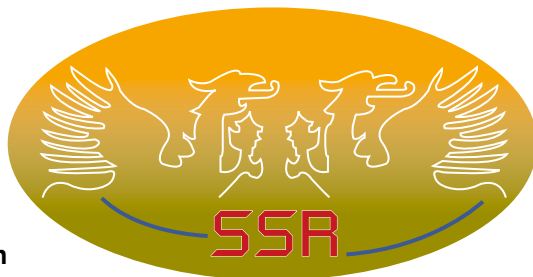
*een peer tellen
tussen grauwe regen,
duuster van de nacht
wodt de reize onderbreuken
nemt et laandschop pauze
hooft zien aosem in*

*stilte omaarmt et mement
verlocht de ienzemhied, et pat
et plak waoras wij staon
waarmte, in alle kleuren
vaalt, dondert op oons daele
ik zie jow staon*

*waegenwied staot de deure eupen
de poort naor doe en laeter
d'r wodt gien laand beloofd
alliend wat waarmte, veur aansen
et koolde schaad
reist mit oons veerder*

Abonnement

De Ovend komt zes keer in et jaor uut.
Een abonnement kost 20 euro en wodt
automatisch ofschreven. **Heb ie zels al een
abonnement mar vien ie et mooi om iene een
abonnement op De Ovend te geven?** Dat kan vanzels!

Dit abonnement hooft nao een jaor weer op,
allienig as de ontvanger - van et kedo-abonnement angeft dat hi'j of zij abonnee blieden
wil, lopt et deur. Et anvroagen van een abonnement kan deur et invullen van onderstaond
formelien: Dizze bon kuj' in een envelop doen en opsturen an:

Stellingwarver Schrieversronte, Willinge Prinsstraat 10, 8421 PE Oldeberkoop

- Ja!** Ik neem een abonnement op De Ovend.
 Ik geef een abonnement op De Ovend kedo.

Aachternaeme: .....

Veurlatters: .....

Huusnommer: ..... Toevoeging: .....

Postkode: .....

Woonplaetse .....

Tillefoon: ..... Emailadresse: .....

Ik machtig de Schrieversronte om et abonnements-
geld of te schrieven van mien baankrekening: IBAN: .....

Daotum: ..... Haandtekening: .....

Ik geef een abonnement op De Ovend kedo. (As et van toepassing is)

Aachternaeme: .....

Veurlatters: .....

Huusnommer: ..... Toevoeging: .....

Postkode: .....

Woonplaetse .....

Tillefoon: ..... Emailadresse: .....

DEUR: FRANK SPIJKERS

'Ik heb goed
inzicht in mijn
financiële situatie'

UW BEDRIJF OOK IN ACCONDITIE?

- ✓ Adequate bedrijfsvoering
- ✓ Gedegen administratieve organisatie
- ✓ Gezonde financiële huishouding

- 📊 accountancy
- 📈 belastingadvies
- 📊 strategisch advies
- 🛡️ accountantscontrole
- ⚖️ juridisch advies
- 👤 werkgeversservice

